

Quiz

Țara

întreaga
familie 8+

durata
30 min

14 biserici
fortificate

© Fundația Biserici Fortificate, Sibiu, 2025

Planuri biserică: Hermann Fabini, Sibiu
Ilustrații și text: Fundația Biserici Fortificate
Ilustrații Dana&Birk: Joy Katzmarzik, Mainz, Germania
Layout: Fundația Biserici Fortificate
Unde ne găsiți: www.kirchenburgen.org

Bună și bine ați venit în Țapu!

Salut!
Suntem Dana și Birk
și vă invităm să
completați acest
quiz împreună cu noi.
Veți avea nevoie de
un instrument de
scris și de multă
atenție ;)

Dacă aveți nevoie de ajutor, luați părinții drept tovarăși de explorare, cu siguranță vă veți descurca foarte bine și în echipă.

HAIDEȚI SĂ ÎNCEPEM! **EXPLORARE PLĂCUTĂ!**

Ce este aceea o biserică fortificată?

În mijlocul fiecărui sat săsesc, sau pe un deal la margine de sat, se află o biserică fortificată sau biserică-cetate.

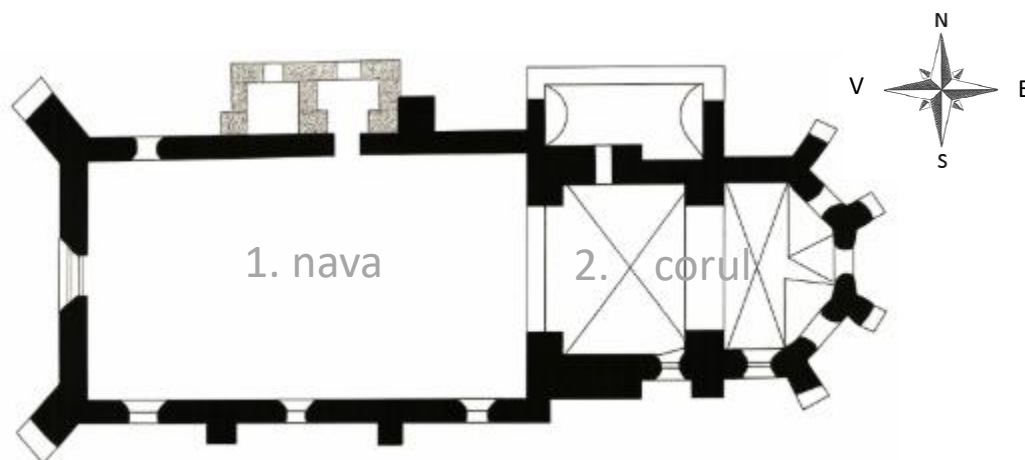
Acesta este locul unde oamenii se întâlnesc la cele mai importante evenimente din viața lor: botez, cununie, sărbători religioase dar și unde aceștia se refugiau, acum sute de ani, în caz de pericol.

Biserica se află în centrul fortificației, iar fortificația în centrul comunității.

Fiecare biserică-cetate este unică și exprimă bunăstarea și priceperea comunității care a construit-o.

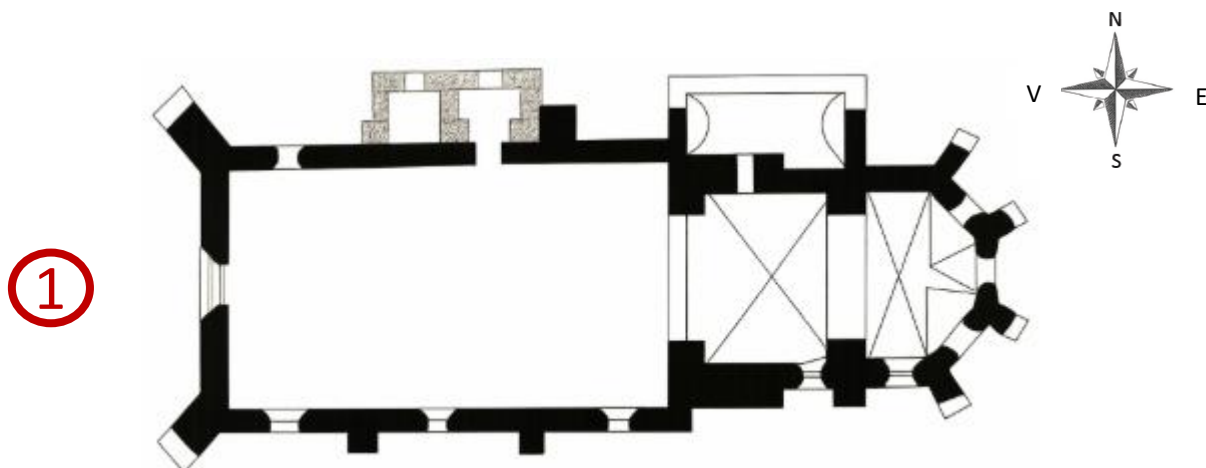
Ce avem de descoperit în Țapu?

Acest plan al bisericii vă va ajuta să identificați nava și corul bisericii și să vă orientați în funcție de punctele cardinale.

În secolul al XIV-lea este menționată pentru prima dată o biserică hală, **în stil gotic târziu**, sus pe deal, înconjurată de o **incintă ovală** cu un **turn masiv de poartă** (adăugate ulterior).

Începem traseul nostru în partea vestică a ansamblului, în afara zidurilor și în dreptul turnului de poartă.

Priviți de jur împrejur de pe platoul din fața turnului de poartă.

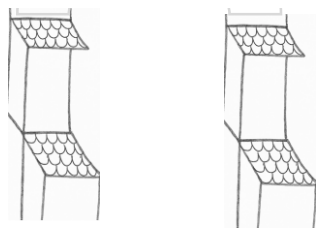
Unde este situată biserica fortificată din Țapu?

- ☐ În centrul satului ☐ La marginea drumului principal ☐ Pe und deal care domină satul

Ce avantaj credeți că le oferea amplasarea bisericii fortificate pe un plan mai înalt, de regulă o culme mai înaltă la marginea satului?

Priviți acum turnul masiv, din piatră, dispus pe mai multe niveluri. Acesta este flancat de niște **contraforturi** care ies parcă din colturile acestuia.

Ce rol credeți că aveau contraforturile?

estetic

ornamental

de întărire a zidurilor

Priviți în sus, spre acoperișul turnului și observați un balcon din lemn, chiar sub acoperiș. Acesta este un drum de strajă.

Ce credeți că înseamnă drum de strajă? (bifați toate variantele corecte)

Loc pentru paznicul turnului

Balcon din lemn pentru vizitatori

Drum pentru străjerul cetății

De ce credeți că turnul era mai înalt decât restul bisericii?

Contraforturile sunt **elemente de sprijin** din zidărie sau piatră, amplasate pe exteriorul pereților bisericii sau zidurilor înconjurătoare. Acestea fac corp comun cu zidul și măresc rezistența acestuia.

Faceți câțiva pași în stânga apoi în dreapta turnului de poartă. Uitați-vă atenți la zidul de incintă, sau zidul de apărare.

Din ce material este construit zidul de fortificație?

Piatra naturală, piatra de carieră și cărămida sunt materialele de construcție întâlnite, atât la biserică, cât și la zidul de incintă și turn.

Ce formă are zidul de apărare care înconjoară biserica?

ovală

pătrată

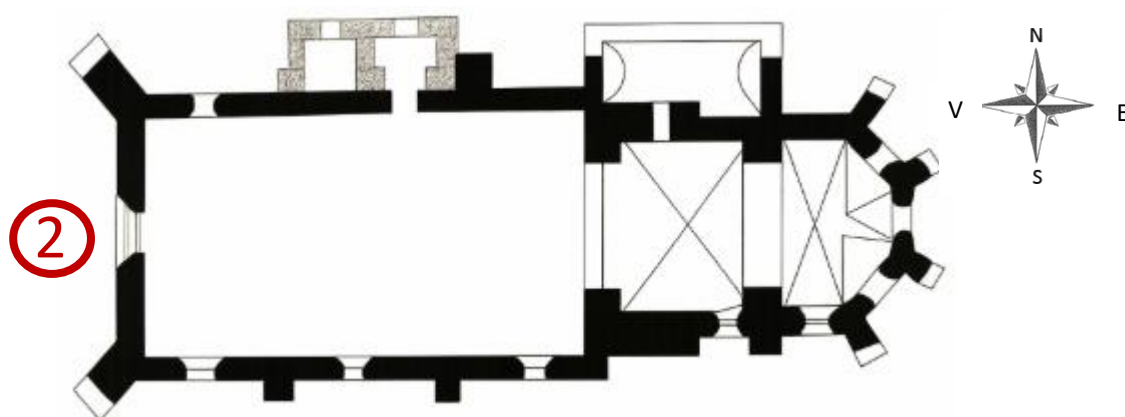

hexagonală

Folosiți imaginația. Puteți identifica urme ale unui fost șanț de apărare în jurul zidului de apărare?

Zidul de apărare, turnul de poartă, prevăzut inițial cu hersă (grilaj care glisa pentru a închide accesul), **șanțul de apărare** sunt toate elemente defensive folosite pentru a face biserica – cetate mai puternică în fața invadatorilor.

Haideți să intrăm acum dinnou în cetate.

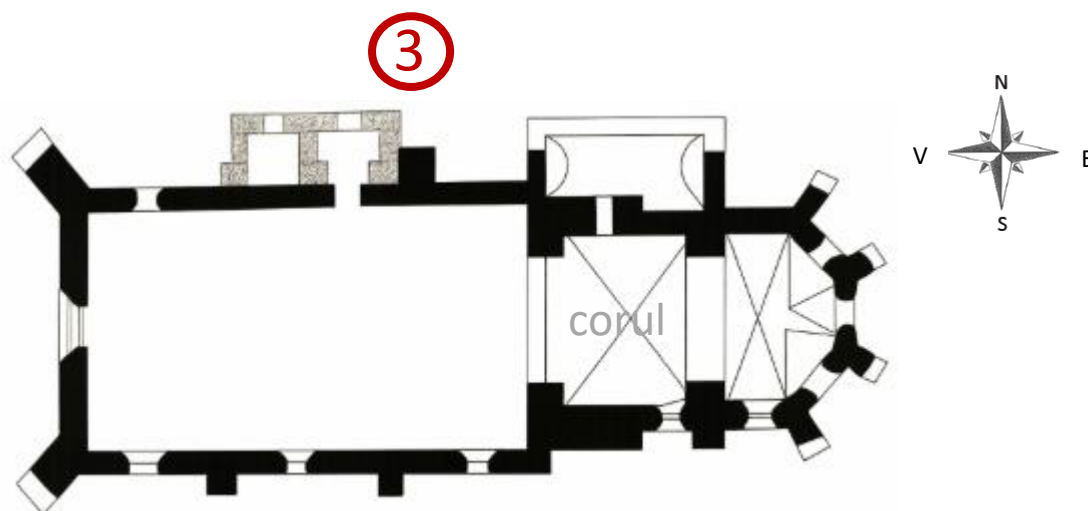
Dacă priviți cu atenție segmentul central al corului, observați pe peretele acestuia un portal înzidit, încadrat în zidăria peretelui.

Oare îl poți desena?

Portalul de vest era intrarea principală în biserică. Acesta are un **ancadrament** din piatră cu **arc frânt**. Astfel de portali se mai găsesc pe laturile de nord și de est, mult îngropate în pământul din jurul bisericii, astăzi la un nivel mult mai înalt decât la momentul construirii.

Ocoliți biserica în căutarea portalurilor înzidite pe laturile de nord și sud și reveniți pe latura de nord.

Câte portaluri ați găsit?

Deasupra corului bisericii se presupune ca a existat sau a fost în plan construcția unui turn de apărare. Din cauza situației economice mai precare a comunității s-a renunțat la construcția acestuia.

Vi-l puteți imagina? Ce rol credeți că ar fi avut?

☐

Loc de rugăciune

☐

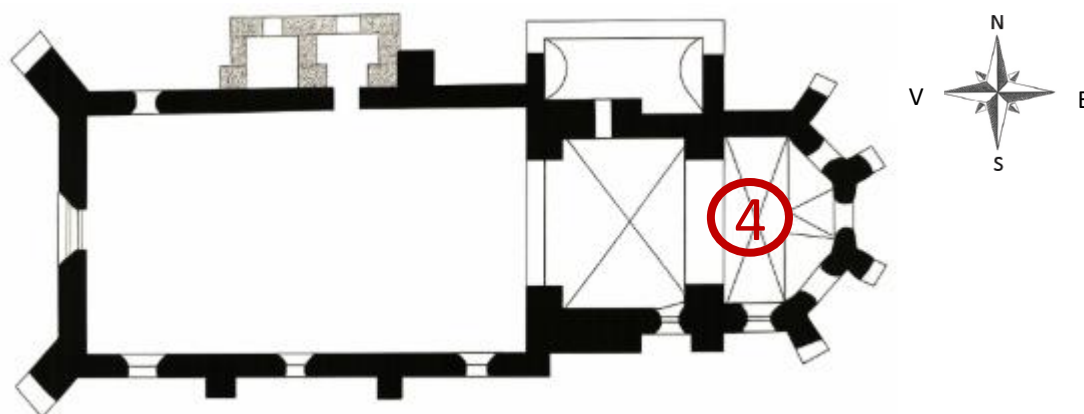
Întărirea apărării

☐

Depozit de cereale

Aspectul simplu al bisericii și zidurilor care o înconjoară se datorează vremurilor neliniștite prin care a trecut comunitatea, fiind mereu sub amenințarea și chiar ajungând să fie acaparată de nobilii maghiari și supusă plății unor taxe mari, fapt care a dus la depopulare și sărăcirea populației.

Intrați acum în biserică și înaintați până în zona altarului. Opriți-vă cu fața spre altarul baroc și priviți-l atent.

Ce motiv vegetal, inspirat din natură, se regăsește preponderent în decorațiunile altarului?

Frunză

Floare

Copac

Priviți atenți în spatele altarului. Observați câțiva ani zgâriați în diverse locuri.

Ce ani reușiți să identificați?

Ce ar putea reprezenta?

Ani de naștere

Ani în care s-au făcut lucrări

Nimic special

În bisericile evanghelice din Transilvania **altarul** este vizibil și accesibil, iar accesul nu este rezervat exclusiv preotului.

Reveniți în fața altarului și priviți spre ferestrele care aruncă lumina la interior.

Câte ferestre în arc frânt identificați?

Întoarceți privirea spre peretele din stânga altarului.

Observați o construcție ieșind parcă din perete. Aici era odată un **tabernacol gotic**, suspendat pe un picior, din care astăzi mai vedem doar **baldachinul**, sau partea superioară a acestuia.

Din ce material credeți că este realizat?

piatră

lemn

metal

Tabernacolul este un “dulăpior” special, prins de peretele din stânga altarului. Aici, preotul păstra pâinea pentru împărtășanie. Era un loc foarte important și, de cele mai multe ori foarte frumos realizat și decorat.

Priviți acum spre nava bisericii.

În partea de sus, în față, în stânga și dreapta observați niște galerii sau tribune din lemn. Acestea au fost adăugate ceva mai târziu în procesul de lărgire a spațiului de la interior. Ce rol credeți că aveau?

ascunzătoare
pentru copii

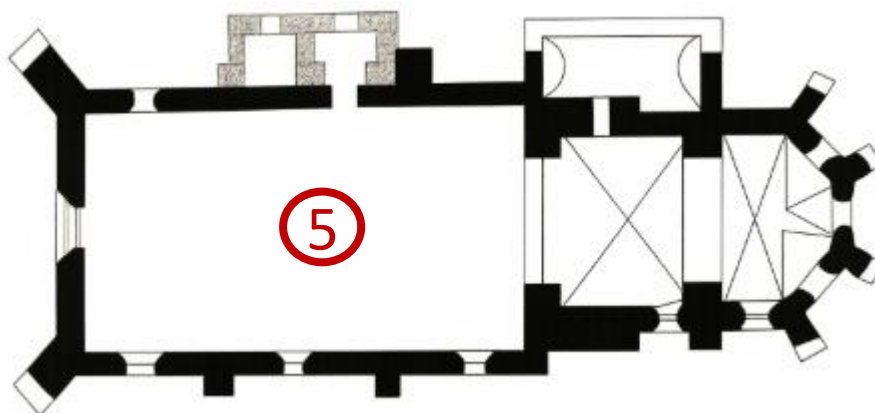

spații pentru
șezut în timpul
slujbei

locuri pentru
depozitat unelte

Pășiți printre rândurile de bănci până în mijlocul navei bisericii și întoarceți-vă cu fața spre altar.

Întoarceți acum privirea spre dreapta și observați un alt element de mobilier, suspendat pe un picior din piatră, la înălțime. Acesta este amvonul.

Cum urca preotul în amvon pentru a ține predica?

Pe scări

Pe o scară din lemn

Nu urca în amvon

Din **amvon**, preotul (bărbat sau femeie) citește Evanghelia. Da, ați citit bine: în biserica evanghelică, preoții pot fi și femei.

Întoarceți privirea spre peretele din stânga, cel opus peretelui pe care se află amvonul. Observați o tăbliță cu numere

Din ce material este confecționată tăblița?

Tăblițele cu numere indică numărul cântecului din **cartea de cântări** (germ.*Gesangbuch*), pe care sătenii le cântau în timpul slujbei. În felul acesta știau mereu ce cântec urmează.

Mai avem de identificat un obiect de mobilier, aflat în fața altarului, înalt, suplu, de culoare închisă.

Ce rol credeți că îndeplinea această piesă de mobilier?

Loc pentru botez

Loc pentru vorbit

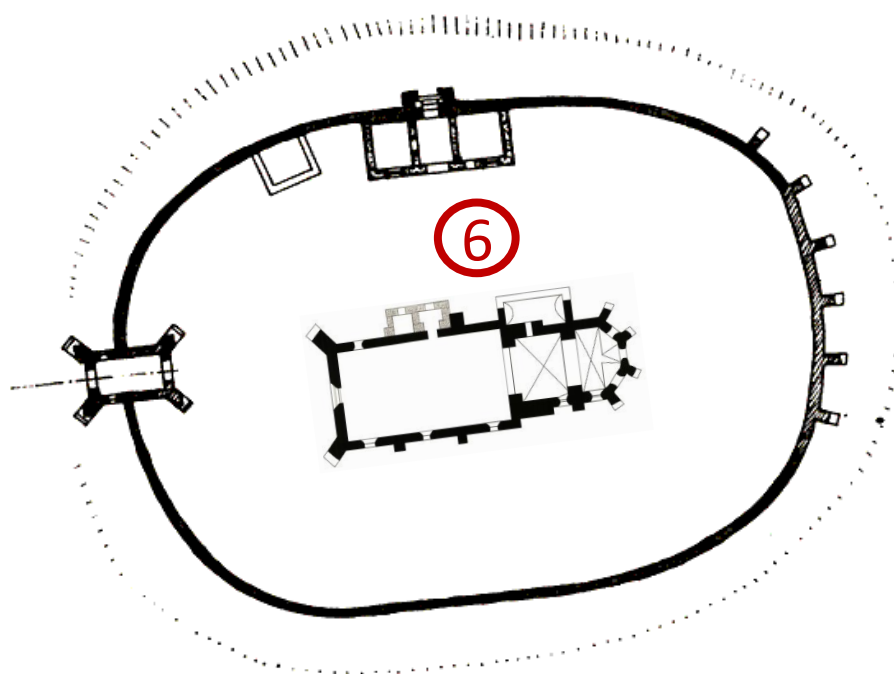
Suport pentru lumânări

Din ce material credeți că este construit?

Cristelnița este un vas special, realizat din lemn sau piatră și este folosită de preot într-un moment special: botezul.

leșiți acum din biserică și faceți o plimbare în jurul acesteia, timp în care priviți cu atenție zidul care o înconjoară.

În anumite porțiuni din zid, pe latura de sud și pe latura de nord, observați găuri. Care credeți că este motivul pentru care există aceste găuri în zid? Priviți mai jos reconstituirea bisericii fortificate pentru indicii.

Urme ale unor
vechi construcții
anexate zidului

Urme ale unor
guri de tragere

Urme ale unui
vechi drum de
strajă

În interiorul fortificației existau **cămări** pentru depozitarea grânelor și altor bunuri de valoare, dar și a straielor pentru slujbele de duminică. Acestea s-au păstrat în folosință mult timp, din cauza deselor incendii care au mistuit satul. Au fost demantelate în secolul al XIX-lea.

Ați răspuns la toate întrebările quiz-ului nostru.

FELICITĂRI!

Tocmai v-ați îmbogățit cu
o nouă experiență!

Sperăm că v-a plăcut quiz-ul
nostru și vă invităm să
descoperiți
și alte biserici fortificate din
Transilvania.
Vă așteptăm și în alte
locuri cu drag și cu experiențe
noi!

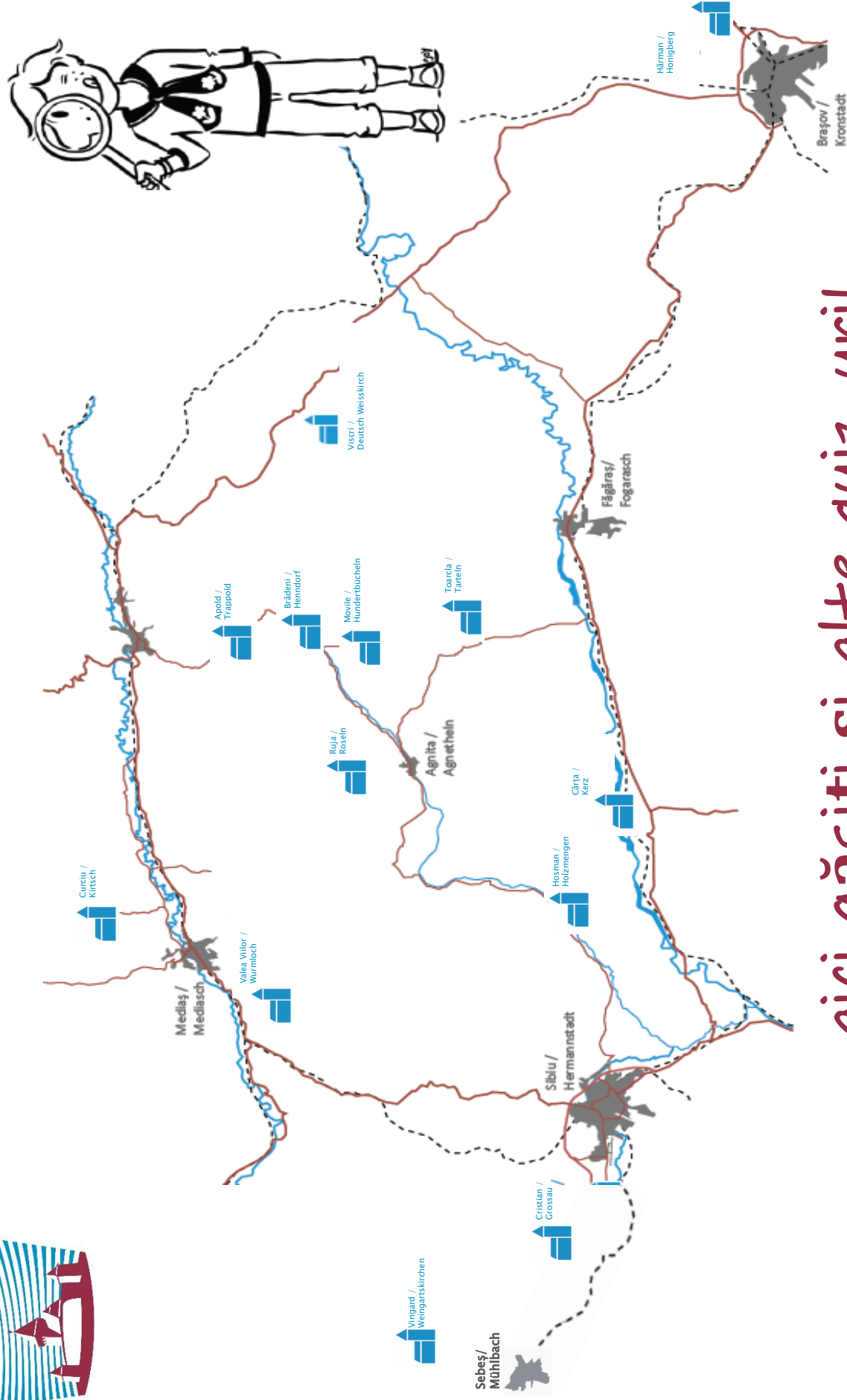

Notițe, schițe și impresii

Notițe, schițe și impresii

... aici găsiți și alte quiz-uri!